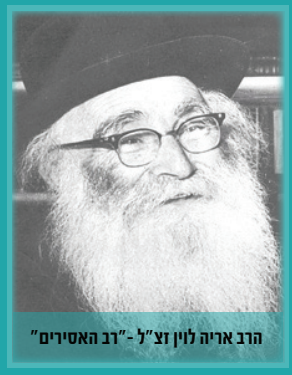
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 126

י"ב סיון תשע"ט

פרשת בהעלותך

דרך חיים

התורה מתארת את המנורה כך ש"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". מה הם אותם שבעה נרות, ומה כוונת התורה שלמולם תאיר המנורה.

שבעת הנרות רומזים לשבע המידות- חסד, גבורה תפארת, נצח, יסוד ומלכות. שבעת המידות הללו הן שבע מידותיו של הקב"ה. כנגד מידותיו בהן הוא מנהיג את עולמו כך יש גם את מידותינו, שצריכות להיות כלי קיבול ומרכבה לה' בתוך אישיותנו. המידות שלנו הן המבחן האמיתי עד כמה הקב"ה נוכח בתוך חיינו. האדם צריך לקנות מידות מתוקנות ואלוקיות. מידת החסד, האהבה, צריכה להקנות. כנגדה יש את מידת הגבורה, הדין והכעס על דברים שאיתם צריך לנהוג במידה זו. וכן כל אחת ואחת מהמידות.

אנו יודעים על גדולי ישראל שהיו מתוקנים במידותיהם. אנו רוצים ללמוד ממידותיהם ולהדמות עליהם. משום שאדם בעל מידות מתוקנות דומה לה' אלוקיו. כפי שאומר המדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רמה):

"אבא שאול אומר הוי דומה לו מה הוא רחום וחנון אף אתה רחום וחנון".

בתיקון מידותנו אנו זוכים להדמות לה'. דוגמא מופלאה לאדם שהיה מתוקן במידותיו היא הסבא רבי אריה לוין זצ"ל. הרב שמואל אהרן יודלביץ' זצ"ל חתנו של רבי אריה העיד שבכל שבע השנים בהן גר בביתו של רבי אריה לא שמע ממנו קול צעקה בבית. אדם מופלא שלא כעס מעולם על בני ביתו. הגמרא תובעת מאיתנו להיות בעלי מידות מתוקנות, עד כדי כך שתלמיד חכם גדול בתורה חסר מעלה אם לא כאשר מידותיו מתוקנות, כדברי המדרש (ויקרא רבה פרשה א סעיף טו):

"מכאן אמרו כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבלה טובה הימנו".

תיאור חריף של חז"ל. תלמיד חכם, גדול בתורה, שאין מידותיו מתוקנות גרוע מנבלה. הסיבה היא משום שבעור של נבלה אפשר לעשות שימוש אבל בתלמיד חכם שאין בו מידות - אי אפשר לעשות שימוש לא בתורתו ולא בהדרכתו. כל התורה של תלמיד חכם כזה שמקולקל במידותיו מאבדת מערכה ומעלתה. זה מה שבא פרשתנו ללמד- "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". אותן שבע מידות מתוקנות צריכות להיות כל הזמן מול פני המנורה. 'מנורה' בגימטריא 'צורה'. כל הבריאה מורכבת משני חלקים- חומר וצורה. החומר זה המימד הגשמי שנגלה לחושים שלנו, ואילו הצורה היא הנשמה, המהות הרוחנית שנמצאת בחומר. מטרתנו להפוך חומר לצורה, להיות מנורה. מסביר הרבי מסדיגורא שזו כוונת הפסוק, על מנת לזכות להפוך חומר לצורה, מול ה'מנורה', צריך שיאירו שבעת הנרות- המידות. כדי שאדם יזכה למעלה זו

המשך בעמוד הבא

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

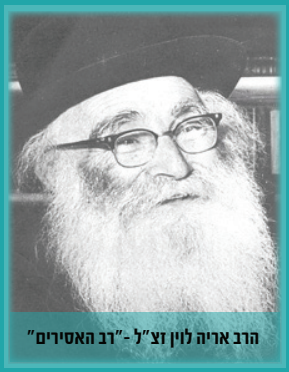

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

של הפיכת החומר לרוח הוא צריך להיות כל הזמן מלא במידות טובות ומתוקנות אשר יאירו ויקרינו על אישיותו.

שבת שלום ומבורך,

חיים אידלס

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

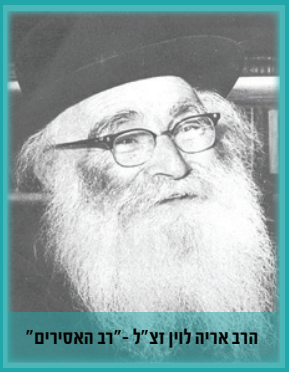
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

כדו של רבי אריה, הרב יצחק זילברשטיין, רבה של רמת-אלחנן, סיפר כי פעם בעת שביקר את ר' אריה בביתו נכנסה אשה פשוטה לבית. מיד פנה אליה ר' אריה בשאלה "התוכלי לברך אותי?", התפלאה האשה על בקשתו ואמרה "אני אברך את הרב? במה אוכל לברכו?", השיבה ר' אריה "תברכי אותי שלא אזדקק לילדיי".

משראה ר' אריה את תמיהתו של הרב זילברשטיין הסביר לו את העניין כשבת צחוק נסוכה על פניו. "אל תחשוב שיש לי משהו נגד ילדיי, הם ילדים טובים ומסורים. אלא שאשה זו שנכנסה אלמנה היא, ובנוסף לכך היא ערירית בלא ילדים, וחשבתי לעצמי שכשהיא נכנסת לביתי ורואה את הילדים והנכדים הטובים שלי עלולה היא להצטער על גורלה שלא זכתה לכך. לכן בקשתי ממנה ברכו זו, להראות לה שאיני זקוק כל כך לצאצאיי ואני יכול להסתדר אף בלעדיהם.

(דרך אבות עמוד קלד)

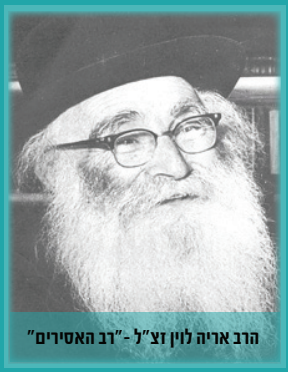
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

הברכה השנייה בשלוש ברכות ההודיה היא ברכת "מודים". ברכה זו היא אחת משתי הברכות שבהן על האדם לכרוע, כלשון חז"ל "באבות תחילה וסוף ומודים תחילה וסוף". הכריעה נעשית בבת-אחת והזקיפה נעשית בתנועה איטית מעין זקיפה של נחש בשעת הזכרת שם ה' על פי הכתוב "ה' זוקף כפופים". על חשיבותה של הכריעה אמרו חז"ל (תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף טז עמוד א): "שדרו של אדם לאחר שבע שנים נעשה נחש; והני מילי דלא כרע במודים". הכריעה במודים היא סימן להכרת הטובה להקב"ה על כל הטוב אשר גמלנו, ובכך אנו מתקנים את חטא הנחש שלא ביטל רצונו בפני הקב"ה והביא לידי כך שאדם הראשון כפר בטובה שעשה עימו ה' יתברך.

זהירות מיוחדת בנוסח הברכה אמרו חז"ל שלא לומר "מודים מודים", שנראה בכך כאילו ישנן שתי רשויות בשמיים ולשניהן הוא מודה. כתבו הפוסקים שהוא הדין שלא לומר את נוסח הברכה פעמיים.

בחזרת הש"ץ בשעה שמגיע ל"מודים" הוא אומר באותו הקול את הנוסח אותו אמרנו בשעת תפילת הלחש, ואילו הציבור אומר את תפילת "מודים דרבנן". כתב הבית יוסף שטעם השם של ברכה זו הוא משום שהוא קיבוץ של נוסחים שונים שתיקנו חכמים לנוסח אחד שלם. נחלקו הפוסקים האם לחתום את "מודים דרבנן" בשם ומלכות או רק ב"ברוך אל ההודאות", ולמעשה אנו נוהגים שלא לחתום בשם ומלכות. למנהג בני תימן אין חתימה לברכה זו כלל.

גם בברכה זו יש לכרוע. יש הנוהגים לכרוע בתחילה בלבד, יש הכורעים גם בחתימת הברכה ויש שכורעים מתחילתה ועד סופה.

אדם שטעה ואמר "מודים דרבנן" בשעת תפילת הלחש יצא ידי חובתו ואינו צריך לחזור.

אדם ששומע את ברכת "מודים דרבנן" צריך לאמרה יחד עם הציבור, אף שאינו נמצא עמהם בתפילתו. אם נמצא באמצע פסוקי דזמרא אומר יחד עם הציבור. אך אם נמצא באמצע ברכת "ברוך שאמר" ישיב רק "מודים אנחנו לך" וימשיך בברכתו, אלא אם נמצא בחתימת "ברוך שאמר" ואז רק יכרע בשקט. בשמע ישראל וברכותיה יכרע ויאמר רק "מודים אנחנו לך", מלבד בשעת אמירת הפסוק "שמע ישראל", "ברוך שם" ובין "ה' אלהיכם" ל"אמת". אדם שעומד בתפילת הלחש והציבור הגיע ל"מודים דרבנן" יכרע עמהם בשקט, ובתנאי שנמצא באמצע ברכה או בשעה שבכל אופן צריך לכרוע, אך אם נמצא בראש או סוף ברכה אחרת לא יכרע. אחר "יהיו לרצון" הראשון יכול לכרוע ולומר "מודים אנחנו לך" בלבד.

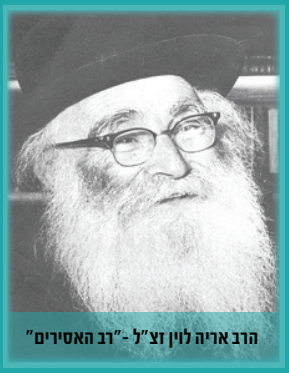
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | א. האם יש מקור לכך שיין נאסר בהסתכלות של גוי גם אם הוא סגור? ב. ומה דין יין מפוסטר ומבושל שגוי נגע בו אחר פתיחתו?

תשובה | א. יש לכך מקור ותיק בדברי השל"ה הקדוש (שער האותיות, אות ק') בשם רבי מנחם הבבלי. והוא מסיים שמי שנזהר בכך יזכה ליין המשומר. אבל כל החומרא היא רק לקידוש והבדלה, אך בסתם לשתות מהיין אין את חומרא זאת. בנוסף, כל החשש הוא רק אם הגוי ראה את היין עצמו ולא אם ראה אותו דרך הזכוכית (דובב מישרים ח"א קכ"ד) בשם הגה"ק משינווא.

ב. בעניין פסטור דעת מרן הגרש"ז (מנח"ש ח"א, כ"ה) שאין דינו כדין יין מבושל, משום שהוא נשאר עם אותו הטעם ולא נחסר ממנו. אבל האגרו"מ (יו"ד ח"ב נ"ב) היקל שסוף כל סוף היין נחשב למבושל. ולכן מי שמיקל בזה יש לו על מי לסמוך.

שאלה | האם מותר לרקום צורת שמש על גבי מפית החלות של שבת?

תשובה | מדובר בסוגיה ארוכה, כך שראשית נפסוק להלכה שהדבר מותר, ונבאר; דעת הרמב"ם שמה שאמרה הגמרא שאסור לעשות צורת "חמה" אין כוונתו לשמש אלא לגלגל אחר ששמו חמה. ואת דבריו הביא מרן הרמ"א (סי' קמ"א). כלומר שמדובר בכוכב אחר שהגויים קראו לו חמה ולו היו עובדים.

ונוסיף עוד שרקמה לא נחשבת כדבר בולט, שגם בזה יש מקום להקל. כי הנידון בפוסקים ארוך מאוד עפ"י הגמרא (מסכת ע"ז) בהבדל שיש בין צורה בולטת לשקועה, וצורה שאינה בולטת ואינה שוקעת. ואגב כך ראיתי בשו"ת דעת כהן (סי' ס"ד) שהסיבה שמקילים במחזורים לצייר ציורי מזלות היא משום שסומכים על דעת המהר"ם שצורה בולטת או שוקעת גרועה מצורה שמצוירת על גבי נייר. וגם נוסיף את דעת העין יעקב (ב"ק פ"ד), שהביא אותו להלכה גאון ישראל המהרש"ם (דע"ת שם), שכל האיסור הוא רק שמש בצבע אדום ממש אך כל גוון אחר מותר.

מכל הסיבות שמנינו, ובעיקר מהטעם שכיום אין יותר עובדי עבודה זרה, והצורה הזאת לא נעבדת כלל ואין מקום לבוא ולחשוד שנרקמה לשם עבודתה- נקל אפילו לכתחילה.